

**ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕТО НА
АД ЕВРОПА СКОПЈЕ
за 2023 година**

АД ЕВРОПА Скопје, со целосен назив Акционерско друштво фабрика за чоколади, вафли и бонбони ЕВРОПА - Скопје е основана во Република Македонија и има седиште на ул. 808 бр.8 Скопје - Гази Баба.

Приоритетна дејност на друштвото е производство на кондиторски производи, а од другите дејности се и регистрирани дејности во надворешно-трговскиот промет.

Акционерската главнина на друштвото ја сочинуваат 255.583 обични акции. Номинална вредност на една акција изнесува 51,13 евра. На 31.12.2023 година структурата на акциите е следна:

- сопствени акции - 25.549
- акции на правни лица – 172.511
- акции на физички лица – 57.054
- неидентификувани акции - 469

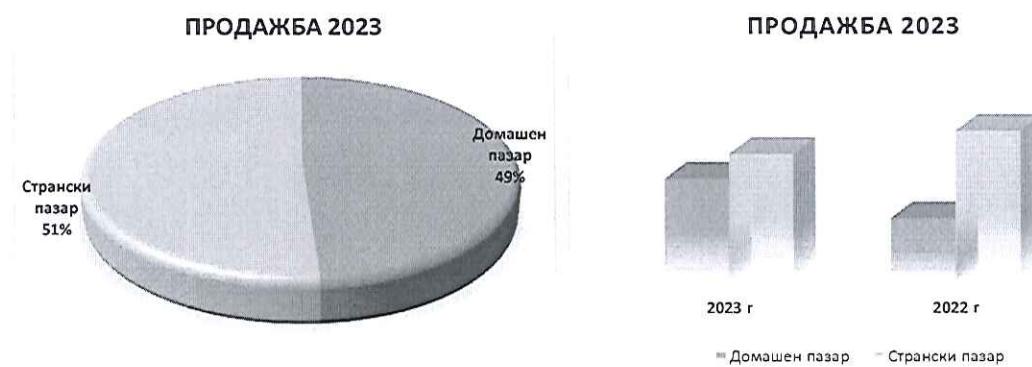
Заработка по акција за 2023 година изнесува 146 денари, а во 2022 година изнесуваше 182 денари.

Финансиските извештаи на АД Европа Скопје се изготвени во согласност на Законот за трговски друштва(„Службен весник на Република Македонија“ бр. 28/04, 84/05, 25/07, 87/08, 42/10, 48/10, 24/11, 166/12, 70/13, 119/13, 120/13, 187/13, 38/14, 41/14, 138/14, 88/15, 192/15, 6/16, 30/16, 61/16, 64/18 и 120/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 290/20, 215/21, 99/22), според Меѓународните сметководствени стандарди (МСС), Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ) објавени и прифатени во Република Македонија и Правилникот за водење на сметководство Сл.весник на РМ 159/2009; 164/2010 и 107/2011.

1. ПРОДАЖБА

Во 2023 година остварениот износ на продажба е зголемен за 1,5% во однос на истиот период во 2022 година. Остварената количинска продажба е намалена за 7,4% во однос на 2022 година.

На домашен пазар се реализирани 49% од вкупниот износ на продажба, а на странски пазар 51%.

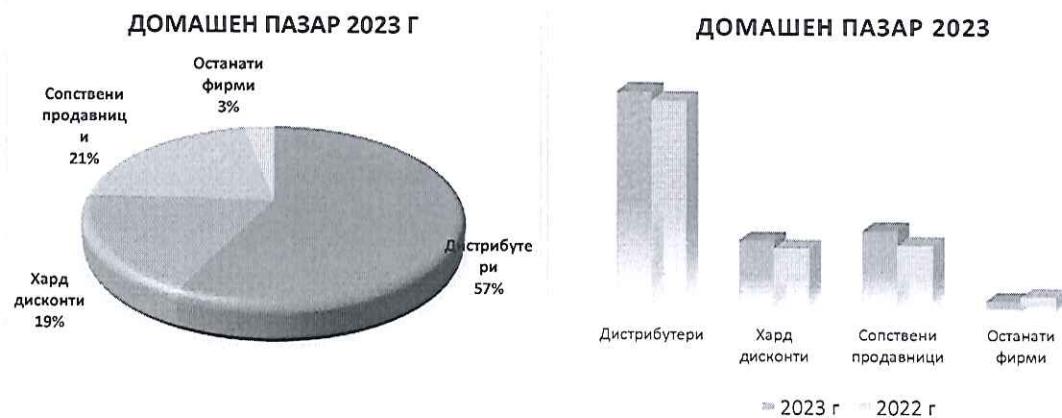

1.1. Домашен пазар

На домашен пазар износот на остварената продажба за 2023 година има зголемување од 7,8 %, а количински продажбата е зголемена за 1,1% во споредба со 2022 година.

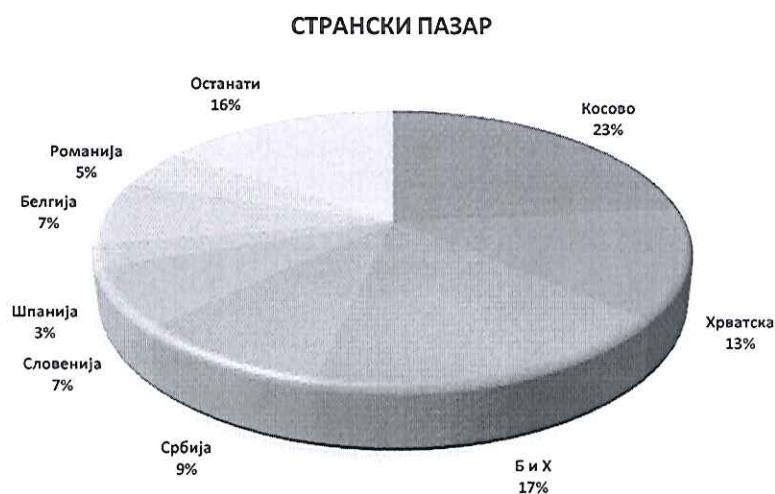
Продажбата на домашен пазар во 2023 година е реализирана преку:

- Дистрибутери
- Хард дисконти
- Сопствени продавници
- Останати фирмии

1.2. Странски пазар

Продажбата на странски пазар во 2023 година има намалување од 3,9%, а количинската продажба е намалена за 12,5% во однос на 2022 година.

2. Маркетинг

2.1. Активности на тим Маркетинг и продажба

Во текот на 2023 година, се спроведоа низа активности кои беа посветени за зајакнување на лидерската позиција на пазарот и унапредување и развој на брендот Европа.

Ребрендирајме дел од продавниците со унифицираност на надворешниот брэндинг и го зголемивме бројот на специјализирани продавници со отворање на две нови. Продавницата на улица "Македонија" во центарот на Скопје е со уникатен концепт на продажба на свежи рефусни производи и подготовкa на топли напитоци какао и чоколадо. Ова слатко катче за многу брзо време стана препознатливо кај купувачите кои уживаат во вкусовите на производите и напитоците. Населбата Ченто беше втората локација каде Европа се доближи до своите купувачи со отворање на нова продавница во најпознатиот дел од населбата веднаш на почетокот на пазарот каде секојдевно се движат голем број жители.

Во текот на летните месеци во Охрид се организираа викенд дегустации на нашите производи за гостите на хотелите "Метропол" и "Белви", а посетителите на плажите можеа да ги купат нашите производи во дрвената кукичка на хотелскиот комплекс. Крајот на годината го одбележаа викенд дегустациите на ски терените во Маврово, односно хотелот "Фершпед" каде беше поставена продажна витрина со наши производи кои можеа да ги купуваат гостите и посетителите.

Се спроведоа активности за унапредување на брендот Европа со промени во изгледот на излозите во нашите продавници воведувајќи унифициранот на понудата со употреба на три основни бои на Европа машни: крем, кафена и темно црвена. Го реализираме и планот за поедноставување на досегашниот начин на уредување на излозите и производите на рафтовите. Промената ја воведовме и при изработката на новите дизајни на рекламните материјали, амбалажите на производите, и во начинот на комуникација на социјалните медиуми.

Проширувањето на палетата производи за доближување до најмладите како идни купувачи кои се приврзуваат за брендот уште од најмала возраст, се реализира со развој на солена програма, флипс и чипс производи во пакувања од 40 г кои ќе се произведуваат како наша приватна марка. За овие производи се дизајнираше амбалажа и се осмисли концептот "Добредојде на зверковците од планетата ОПА" (името е изведено од ЕврОПА).

Крајот на годината го одбележа и склучувањето на договор со Медианет ЛТД за медиумска присутност на Европа со објавување на ПР текстови на нивните портали со цел доближување на поширок аудиториум читатели од различни возрасни групи.

2.1.1. Кид Експо – март 2023

Се претставивме со детската палета производи: Крем банана, Мини чоколади, Брикс чоколади, Чоко Зајко, велигденски пакетчиња, бастумчиња, бонбони, како и чоколади Елит, Чокорајс, Интегрални бисквити.

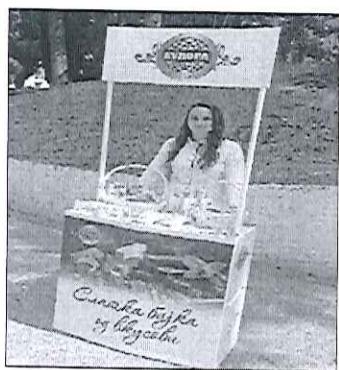
2.1.2. Ребрендирање на продавници – мај 2023

Надворешниот брэндинг на продавниците Аеродром, Рампа, Ѓорче Петров се замени со нов унифициран брэндинг на тендите и светлечките реклами.

2.1.3. Дегустации на производи во хотели Метропол и Белви Охрид – јули/август 2023

Ова лето посетителите на плажите “Метропол” и “Белви”, и гостите на овие хотели уживаа во слатките дегустации на нашите производи: Интегрални бисквити, Минти, тврди бонбони. Дел од понудата на производи беше достапна за продажба во дрвената куќарка на плажата на хотелскиот комплекс.

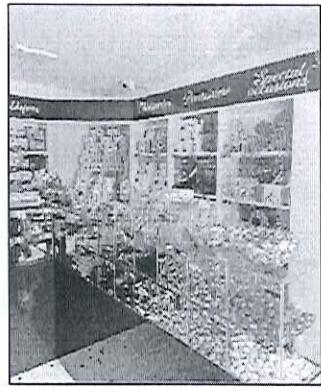
2.1.4. Cherry Cup 2023 – септември 2023

Од 15-17.09.2023 во хотелот “Александар Палас” се одржа меѓународниот тениски турнир Cherry Cup 2023. Нашето учество беше со дводневна дегустација на производите кои беа понудени на гостите (Интегрални бисквити, Мини чоколади и вафли) и доделување на подароци (Крем банана во кутија и боенка) за победниците на купот.

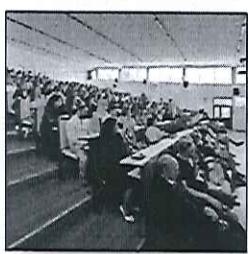
2.1.5. Отварање на нова продавница во населба Ченто – септември 2023

Отварањето на продавницата беше на 13.09.2023 година на локацијата спроти Поликлиниката Чайр веднаш до пазарот што ја прави особено привлечна за минувачите кои во овој дел на населбата секојдневно се во голем број. Во оваа продавница е понуден целиот асортиман на нашите производи.

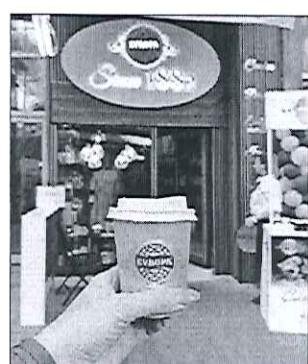
2.1.6. Прв академски час – Педагошки факултет – октомври 2023

На 02.10.2023 во Педагошкиот факултет во Скопје се одржа свечено започнување на првиот академски час со поздравен говор во амфитеатарот и сладок коктел за сите присутни со наши производи: Крем банана, Брикс чоколади и Интегрални бисквити.

2.1.7. Отварање на нова продавница на улица Македонија – ноември 2023

Отварањето на продавницата беше на 01.11.2023 година во строгиот центар на градот, на најпосетуваната улица во Скопје. Уникатноста на оваа продавница е што овде се продаваат рефусни производи и се подготвуваат топли напитоци , какао и чоколадо.

2.1.8. Светски танцов куп – хотел Александар Палас – ноември 2023

Од 06 – 10.11.2023 се одржа Светски танцов куп на кој бевме присутни со продажен пулт за следните производи: Крем банана, Брикс чоколади, Јадран и Хазел вафли, Елит чоколади.

2.1.9. Дегустации на производи во хотел Маврово - декември 2023

Зимските радости на посетителите и гостите во Маврово беа уште поголеми со дегустациите на нашите производи: Крем банана, Чоко зајко, бастумчиња, бонбони. Подготвените топли напитоци, какао и чоколадо, го зголемија уживањето на сите присутни. Во хотелот имавме продажна витрина со дел од палетата наши производи.

2.1.10. Посета на фабриката на членовите од Здружението “Весписти Скопје” – декември 2023

На 29.12.2023 нашата фабрика ја посетија веселите Дедо Мразовци од Здружението “Весписти” од Скопје. Покрај тоа што ни приредија незаборавно дружење со многу насмевки, понесоа со себе некои наши производи: Крем банани, бонбони, бастумчиња кои потоа ги поделија на децата на плоштадот “Македонија” во центарот на градот.

2.1.11. Украсување на излози на специјализираните продавници – декември 2023

Украсување на излозите на сите продавници со однапред осмислен концепт се спроведе со селекција на украси, изложување на ексклузивните 1882 производи и поставување на новогодишни зеленики и елки заедно со новогодишните пакетчиња и големите бастуми како наш уникатен производ.

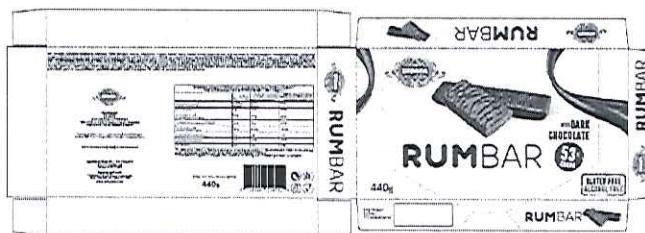
2.1.12. Изработка на дизајни за реклами материјали

Се изработија дизајни за: рол банер, рекламен пулт, мали и големи календари, нова хартиена кеса, прајс таг, шелф лајнер, брендирани сатенски машни, картички за цени, сталажи.

2.1.13. Ре-дизајн на амбалажа на производи

Рум бар

2.1.14. Изработка на дизајн за солена програма на Европа – флипс и чипс

Развојот на нови производи со различен концепт од досегашните АД Европа го започна со проширување на лепезата детски производи и тоа со солени флипс и чипс во 40 г пакувања. Нашата приказна за Сверковците од планетата ОПА е прикажана на дизајнот на пакувањата.

2.1.15. Маркетинг соработка со Медианет ЛТД од 01.12.2023

Маркетинг тимот претстави план за ПР објави и реклами и согласно истиот се пишуваат текстови и се прават банери за рекламирање на порталите на групацијата. Концептот ни е да објавуваме текстови секој месец за одредени поводи кои ќе бидат комбинирани со понуда од наши производи и рекламни текстови за сите наши продавници со селектирани фотографии.

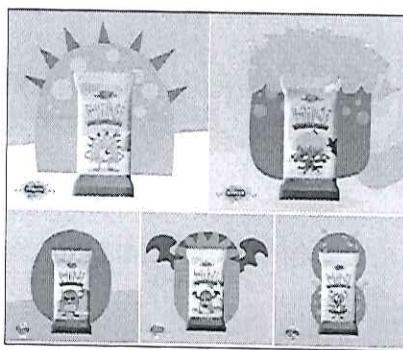

2.1.16. Социјални медиуми

На социјалните мрежи, во 2023 година, стигнавме до бројката од 84.000 фанови кои го „лајкнале“ нашиот профил на Facebook, додека 85.000 фанови го следеле нашиот профил.

На социјалната мрежа Instagram, 2023 година ја завршивме со 15.900 фанови кои го следеле нашиот профил. На оваа социјална мрежа до крајот на 2023 година, беа објавени 1.600 постови.

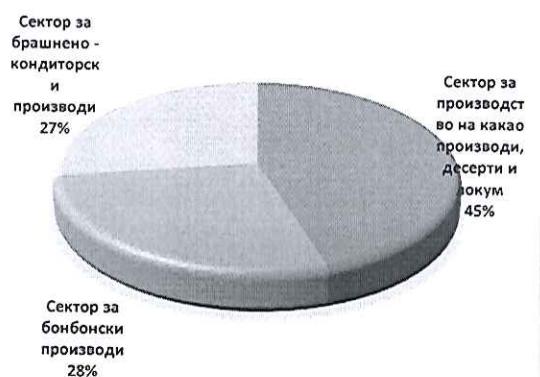
Во продолжение се наведени слики од објавите кои предизвикаа најголем интерес во текот на 2023 година.

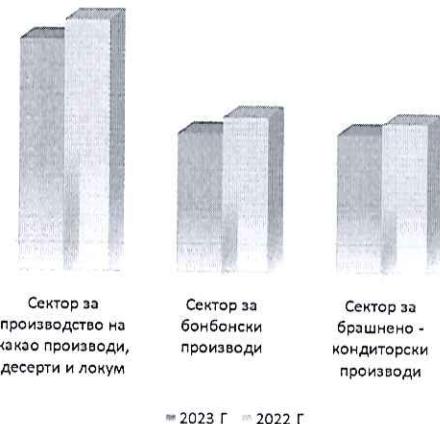
3. Производство

Во 2023 г оствареното производство е намалено за 7,8% во споредба со истиот период во 2022 година.

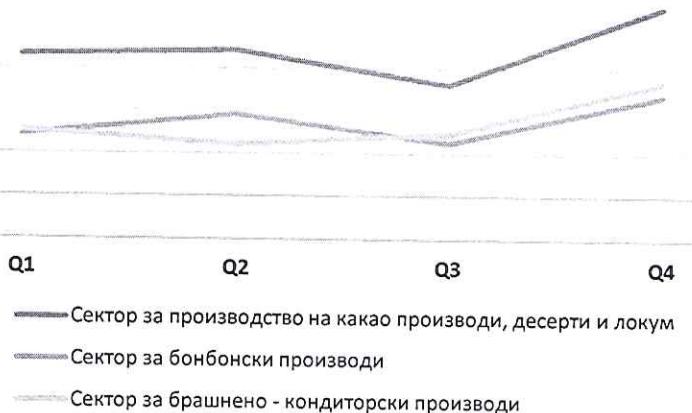
ПРОИЗВОДСТВО 2023

ПРОИЗВОДСТВО 2023

ПРОИЗВОДСТВО 2023

4. Објаснувачки белешки за финансиските извештаи

4.1. Вкупни приходи

Во 2023 година остварени се вкупни приходи на износ од 907.584.347 денари и во однос на 2022 година зголемени се за 6,3%.

4.2. Вкупни расходи

Во 2023 година вкупните расходи изнесуваат 861.657.472 денари и во однос на 2022 година се зголемени за 5%.

4.3. Извештај за паричен тек

Табела бр.1

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧЕН ТЕК ВО 000 денари			
	2022	2023	
	МКД	МКД	
Нето добивка по оданочување	41.919	33.479	
Прилагодување за:			
Амортизација	36.524	35.829	
Зголемување/намалување на залихи	-47.172	48.553	
Зголемување/намалување на купувачи	15.246	-29.643	
Зголемување/намалување на останати кратк.побарувања	-3.708	9.008	
Зголемување/намалување на АВР	69	-94	
Зголемување/намалување на обврски спрема добавувачи	-33.453	8.096	
Зголемување/намалување на краткорочни обврски	18.262	1.378	
Зголемување/намалување на ПВР	1.275	1.616	
капитална добивка/загуба од основни средства	-1.398	663	
Парични текови од оперативни активности	27.566	108.885	
Набавки на недв.постр.,опрема,немат.с-ва	-50.478	-17.863	
Продажба на недвижности и постројки	1.531	0	
Останати парични приливи и одливи од инв.актив.	-58.341	-66.958	
Парични текови од инвестициони активности	-107.288	-84.821	
Парични исплати за враќање на заеми	-10.321	-6.126	
Исплатена дивиденда	-27.496	-11.458	
Парични текови од финансиски активности	-37.817	-17.584	
Зголемување/намалување на парични средства	-117.539	6.480	
Парични средства на почеток на годината	146.091	28.552	
Парични средства на крајот на годината	28.552	35.032	

4.4. Извештај за промена на капитал

Табела бр.2

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНА НА КАПИТАЛ 2023 г				
	Капитал на акционерите (000 МКД)			
	Акционерски капитал	Законски, ревалоризациони и останати резерви	Акумулирана добивка	Вкупно капитал
Состојба на 1 јануари во претходната година 2022 г	544.150	106.462	279.447	930.059
Добивка за финансиската година			41.918	41.918
Исплатени дивиденди			-11.502	-11.502
Распределба на добивката за награди и користи на вработените			-16.036	-16.036
Состојба на 31 декември во претходната година 2022 г	544.150	106.462	293.827	944.439
Добивка за финансиската година			33.478	33.478
Исплатени дивиденди			-11.502	-11.502
Состојба на 31 декември во тековната година 2023 г	544.150	106.462	315.803	966.415

4.5.Инвестиции

Вкупните инвестиции во 2023 година изнесуваат 26.727.635 денари. Најголем дел од инвестициите е направен за опрема.

Табела бр.3

	ИНВЕСТИЦИИ		
	2022 МКД	2023 МКД	раст/пад %
Нематеријални средства во подготовкa- софтвер	1.155.660	1.211.280	4,81
Земјиште	7.553.934	0	-100,00
Опрема	30.497.799	21.941.378	-28,06
Лабараториска Опрема	327.000	24.000	-92,66
Друга опрема	1.704.408	776.103	-54,46
Градежни објекти	2.966.364	2.318.478	-21,84
Транспортни средства	5.043.620	294.953	-94,15
Сметачки машини	189.012	161.443	-14,59
Вкупно	49.437.797	26.727.635	-45,94

4.6. Дивиденда

Друштвото не ја евидентира обврската за дивиденда се додека истата не се ратификува на Годишното собрание на акционери. На 12.05.2023 година Годишното собрание на акционери одобри пресметка и исплата на бруто дивиденда за 2022 година на износ од 11.501.700 денари, односно бруто дивиденда по акција 50 денари.

По однос на обелоденување на политика на дивиденди, АД ЕВРОПА Скопје на акционерите им исплаќа дивиденда само откако ќе се исплатат сите обврски на друштвото и трошоци за капиталот. Во досегашното работење на АД ЕВРОПА Скопје, водејќи се од начелото на резидуална дивидентна политика, на акционерите им исплаќа дивиденда согласно законски предвидената постапка.

4.7. Побарувања и парични средства

Табела бр.4

ПОБАРУВАЊА И ПАРИЧНИ СРЕДСТВА			
	2022	2023	раст/пад
	МКД	МКД	%
Купувачи во земјата	82.330.222	109.735.837	33,29
Купувачи во странство	68.680.760	71.231.926	3,71
Купувачи од поврзани субјекти	795.591	481.282	-39,51
Вкупно	151.806.572	181.449.045	19,53
Побарувања за дадени аванси	10.426.547	1.313.871	-87,40
Вкупно	10.426.547	1.313.871	-87,40
ДДВ за поврат	7.262.827	7.274.028	0,15
Вкупно	7.262.827	7.274.028	0,15
Останати побарувања	2.445.925	725.604	-70,33
Побарувања од вработени	4.086	106.100	2496,67
Побарувања од камати	25.230	382.463	1415,91
Краткорочни вложувања во девизи до 1 година	58.418.540	125.448.500	114,74
Вкупно	60.893.781	126.662.667	108,01
Жиро сметка девизна	23.699.486	30.048.889	26,79
Жиро сметка денарска	4.745.381	4.880.291	2,84
Благаянда девизна	59.153	57.099	-3,47
Благаянда денарска	48.157	41.174	-14,50
Картица	0	4.953	
Вкупно	28.552.177	35.032.406	22,70
Вкупно	258.941.903	351.732.017	35,83

Во 2023 година побарувањата од купувачите изнесуваат 181.449.045 денари и во однос на 2022 година се зголемени за 19,5%.

Паричните средства изнесуваат 35.032.406 денари и се поголеми за 22,7%.

4.8. Обврски

Табела бр.5

ОБВРСКИ			
	2022	2023	раст/пад
	МКД	МКД	%
Добавувачи од земјата	76.042.850	12.839.889	-83,11
Добавувачи од странство	8.717.614	15.664.729	79,69
Примени аванси	1.269.436	5.243.571	313,06
Нето плати	10.452.156	10.209.024	-2,33
Добавувачи поврзани субјекти	9.905.612	70.283.478	609,53
Даноци и придонеси	5.370.017	5.247.790	-2,28
Обврски спрема вработени	507.576	304.282	-40,05
Неисплатени дивиденди	686.036	727.936	6,11
Останати обврски	1.990.436	3.737.219	87,76
Персонал. данок, дивиденди	71.966	74.016	2,85
Обврски ОД	16.216.361	18.042.033	11,26
Обврски персонален ОД	19.980	13.313	-33,37
Вкупно краткорочни обврски	131.250.040	142.387.279	8,49
Халк банка	6.125.707	0	
Вкупно краткорочни кредити	6.125.707	0	
Вкупно долгорочни кредити	0	0	
ВКУПНО	137.375.747	142.387.279	3,65

Обврските кон добавувачите изнесуваат 98.788.096 денари и се зголемени за 4,4% во однос на 2022 година.

4.9. Вложувања

Табела бр.6

ВЛОЖУВАЊА			
	2022	2023	раст/пад
	МКД	МКД	%
Европак 2012 ДООЕЛ Скопје	37.850.000	37.850.000	0,0
Вкупно вложување во подружници	37.850.000	37.850.000	0,0
Вложувања во котирани друштва на официјалниот пазар на Македонската берза - подсегмент берзанска котација	201.561.333	201.561.333	0,0
Вложувања во котирани друштва на официјалниот пазар на Македонската берза - подсегмент задолжителна котација	879.550	879.550	0,0
Вложувања во удели на трговски друштва	28.612.300	28.612.300	0,0
Вложувања расположливи за продажба	231.053.183	231.053.183	0,0
Вкупно вложувања	268.903.183	268.903.183	0,0

5. Корпоративно управување

АД ЕВРОПА Скопје и покрај тоа што не ја опфаќа донесениот кодекс за коорпоративно управување на Македонска берза АД Скопје и во 2023 година продолжи да ги применува добрите практики на корпоративно управување.

Во текот на 2023 година, друштвото одржа редовно Собрание на акционери во месец мај, при што беше испочитуван принципот за остварување на правата и интересите на акционерите. Акционерите своите права во друштвото ги остваруваат на Собранието на друштвото и имаат еднаков третман согласно правата кои произлегуваат од класата и родот на нивните акции. Друштвото ги штити правата и интересите на акционерите на тој начин што овозможува остварување на нивните права да предлагают точки на дневен ред, поставуваат прашање во врска со точките на дневниот ред, да се вклучуваат во дикусијата, да даваат забелешки на текот на седницата на Собранието и да бараат истите да бидат внесени во Записникот од Собранието.

Друштвото при свикување на седницата на редовното годишно Собрание на акционери во мај 2023 година, во целост ја испочитува пропишаната постапка за свикување на Собранието, достапноста на информациите, постапката за пријавување/учество, како и начинот на водењето на Собранието.

Постапувајќи по Правилата за котација на македонска берза на хартии од вредност АД СКОПЈЕ, а се со цел остварување на принципот на транспарентност, друштвото секогаш навремено и точно информираше и доставуваше на интернет страницата на македонската берза, ценовно чувствителни информации, финансиски извештаи и информации поврзани со измени во органи на управување.

На седницата на Собранието на акционери на АД Европа Скопје одржана на 12.05.2023 година се донесе Одлука за одобрување на голема зделка со зainteresирана страна, помеѓу АД Европа и Фершпед АД Скопје во вредност од 324.250.000 денари ,во кој износ не е вклучен ДДВ, која претставува 29,97% од книговодствената вредност на имотот на друштвото определена според ревидирани финансиски извештаи на АД Европа Скопје за 2022 година и истата согласно член 455 од Законот за трговските друштва и Статутот на АД ЕВРОПА Скопје претставува голема зделка. Заради постоење на взаимен интерес за деловна соработка во рамки на редовното работење, предмет на зделката се купување, продавање на материјали и стоки, аванси, гаранции, земање и давање на краткорочни парични позајмици,

шпедитерски услуги и организација на транспорт, организирана исхрана и користење други услуги по пазарни услови за слични видови на зделки. Одборот на директори ја утврди вредноста на зделката за што побара мислење од независен и овластен ревизор кое е содржано во Извештајот за разумно уверување во постапка за одобрување на зделка со заинтересирана страна од БЕНД Ревизија и консалтинг ДОО Тетово.

Согласно Кодексот за деловна етика, друштвото воспостави збир од професионални стандарди и корпоративни вредности кои се применуваат подеднакво кон клиентите и деловните партнери. Во тој контекст, АД ЕВРОПА Скопје остана доследна во уверувањето дека освен секоја деловна трансакција, од посебна важност е и негувањето на долгорочните партнери кои со добавувачите и соработниците, базирани на меѓусебна доверба и почитување. Флексибилноста на посебните барања и услови на нашите добавувачи и деловните партнери се наша конкурентска предност, а ставот дека купувачот е партнер на долгти стази е наша секојдневна филозофија.

Во врска со почитување на принципот на редовна и ефикасна контрола и ревизија на работењето на друштвото, сакаме да истакнеме дека од страна на Собранието на друштвото секоја година се избира друштво за ревизија од редот на независните професионални ревизорски институции кои врши ревизија на финансиските извештаи.

Оттаму, согласно ЗТД, Одборот на директори на друштвото ја испитува објективноста на финансиските извештаи и утврдува дека објективно ја претставуваат финансиската состојба, во сите материјални значајни аспекти. Тоа се гледа и во извештајот на ревизорите, каде е наведено дека сите финансиски извештаи ја презентираат објективно од сите материјални аспекти финансиската состојба на АД ЕВРОПА Скопје заклучно со 31 декември 2023 година како и неговата финансиска успешност и неговите парични текови за годината што измина, во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување што се прифатени и објавени во Република Македонија.

Како аргумент плус кон почитувањето на принципот на контрола и ревизија на работењето на друштвото е и организираната независна организациона единица за внатрешна ревизија, чии вработени извршуваат исклучиво работи од доменот на внатрешната ревизија и секогаш навремено доставуваат до Одборот извештаи за спроведената ревизија.

Согласно Кодексот на деловна етика АД Европа Скопје има интерен акт - правилник за наградување на членовите на органот на управување и вработените со кој се уредуваат правилата и критериумите за определување висината на надоместоците – наградите за истите. Надоместоците – наградите се исплатуваат во

бруто износи со рангирање, врз основа на видот на надлежностите, долгорочната успешност во работењето, превземање на ризици и доверливост и се евидентираат како трошоци на товар на работењето на друштвото на крајот на тековната година, а се исплаќаат по усвојување на годишниот извештај за работењето на друштвото и ревидираните финансиски извештаи на Годишното собрание на акционери на АД Европа Скопје. Исплатата на надоместоците – наградите не ја ограничува можноста на друштвото за зајакнување на нејзината солвентна позиција ниту пак влијае на ликвидноста на друштвото. На членовите на ОД во друштвото им е исплатен месечен надоместок за деловната 2023 година како и награди согласно одлуката за распределба/употреба на добивката за 2022 година, донесена на Собрание на акционери одржано на ден 12.05.2023 година.

Друштвото има јасно поставена организациона структура, со прецизно дефинирани права и одговорности на органите на управување и на другите органи на друштвото, со тоа што го потврдуваат принципот на поделба на надлежности.

Извршувањето на своите секојдневни активности, друштвото ги врши во согласност со законската регулатива и подзаконски акти кои се применуваат подеднакво за сите членови на органите на надзор и управување, лицата со посебни права и одговорности и за останатите вработени во друштвото.

Генерален директор,

Марика Караџова

